



אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

המחלקה לעבודה סוציאלית תשע"ג 2012-2013

טופס סילבוס לסטודנט

שם הקורס: 14420039 - אקטיביזם ושינוי חברתי

שעות הקורס: יום שני, 16:15-17:45

שם המרצה: ד"ר ישי מנוחין

Menuchin@bgu.ac.il / 054-3355373

שעת קבלה: בקביעה מראש בחדר 113.

מטרות הקורס ותוכנו:

הפעילות הענפה במרחב הציבורי בישראל במהלך החודשים האחרונים והשינויים החברתיים במקומות רבים אותם חוללו ההמונים שיצאו לרחובות והארגונים שארגנו אותם, ההימנעות של חלקים נרחבים מהציבור מלקיחת חלק ב"פוליטיקה ממוסדת" והמאבק הכללי עולמי המאורגן כנגד הגלובליזציה של ההון וכנגד מלחמות, הפכו את המונחים "פעילות חברתית", "חברה אזרחית" ו"אקטיביזם" למונחי מפתח בשיח הפוליטי ובדיון הפילוסופי.

בקורס זה נתמקד בפעילות חברתית, ב"חברה האזרחית", בהתארגנות, בהתנדבות ובהתפתחות השיח הפוליטי במרחב הציבורי בחברות הדמוקרטיות; נעסוק ב"מהפכת ההתארגנויות הלא-ממשלתיות" כאחד מהשינויים המרכזיים בחברות הדמוקרטיות שחלו במחצית השנייה של המאה ה-20; נבחן את רעיון "החברה האזרחית" – השם המקובל למכלול פעולת הארגונים והפרטים השונים במרחב הציבורי; ונדון בארגונים לשינוי חברתי ובתפקידם כמקדמי פעילות חברתית, אחווה ותמיכה חברתית, התנדבות ושיתוף הציבור בתהליכי קבלת ההחלטות החברתיות. הדיון המושגי בסוגיות תיאורטיות אלה ילווה בתיאורי מקרה, עדויות ובתוצאות מחקרי שטח שיבהירו את הסוגיות וידיגומו מהם "פעילות חברתית", "חברה אזרחית" בכלל ו"חברה אזרחית ישראלית" בפרט וכיצד היא פועלת.

מטלות הקורס:

1. השתתפות פעילה

2. עבודת בית מסכמת

רשימת נושאי השעורים וקריאת החובה בקורס:

שעור 1: מבוא: אקטיביזם, חברה אזרחית ודמוקרטיה

שעור 2: מודלים שונים של דיון דמוקרטי וחברה אזרחית

Kaldor Mary (2003: 1-14), "Five Meanings of Global Civil Society", In- Global Civil Society - An Answer to War, Polity.

שעור 3: פרטים וארגונים במרחב החברה האזרחית

הארט-לנדסברג מרטין (2003: 45-71), "לאחר סיאטל - חשיבה אסטרטגית על בניית תנועה", הפיע ב- דויד אפרים (עורך), אנטי-גלובליזציה - ביקורת הקפיטליזם העכשווי, רסלינג.

שעור 4: מרחב ציבורי ושינוי חברתי

הברמאס יורגן (2001: 57-62), "המרחב הציבורי", מופיע אצל- כספי דן (עורך), תמונות בראש: דעת קהל ודמוקרטיה, האוניברסיטה הפתוחה.

שעור 5: המנגנון הבסיסי של שיתוף אזרחים בתהליכי קבלת ההחלטות החברתיות

צ'רצ'מן ארזה וסדן אלישבע (2003: 7-22), "רוח הדברים", הופיע ב- צ'רצ'מן ארזה וסדן אלישבע (עורכות), השתתפות: הדרך שלך להשפיע, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

שעור 6: המנגנון הבסיסי של חופש ההתאגדות

חנין דב, פילק דני (1999: 89-97), "שביתת הימאים", הופיע ב- אופיר עדי (עורך), חמישים לארבעים ושמונה - מומנטים ביקורתיים בתולדות מדינת ישראל, מכון ון ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד.

שעור 7: המנגנון הבסיסי של גישה חופשית למנגנוני צדק

"תיק סיאטל" (2000: 102-126), מקרוב - כתב עת לספרות וחברה, גיליון 4, המכללה האקדמית ספיר והוצאת הקיבוץ המאוחד.

שעור 8: המנגנון הבסיסי של גישה חופשית למידע

מנוחין ישי (2003: 40-55), "חופש מידע: תנאי הכרחי לשיתוף הציבור", מופיע אצל צ'רצ'מן ארזה וסדן אלישבע (עורכות), השתתפות: הדרך שלך להשפיע, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

שעור 9: אסטרטגיות שינוי חברתי (1)

מנוחין ישי (2010: 64-83), "אסטרטגיות בסיסיות לשינוי חברתי", מופיע אצל מנוחין ישי, אקטיביזם ושינוי חברתי, ספרי נובמבר.

שעור 10: אסטרטגיות שינוי חברתי (2)

יונה יוסי, נעמן יונית, מחלב דוד (2007: 16-34), "הקשת: הישגים, קונפליקטים ואתגרים", הופיע ב- יונה יוסי, נעמן יונית, מחלב דוד (עורכים), קשת של דעות: סדר יום מזרחי לחברה בישראל, ספרי נובמבר.

שעור 11: אסטרטגיות שינוי חברתי (3)

Rosenthal Beth B., Mizrahi Terry (1994: 10-16), "Should Community-Based Organizations Give Priority to Building Coalitions Rather Than building Their Own Membership? -- YES", In- Austin Michael J., Lowe, Jane I. (ed.), Controversial Issues in Communities and Organizations, Allyn & Bacon.

Sampson Tim (1994: 17-22), "Should Community-Based Organizations Give Priority to Building Coalitions Rather Than building Their Own Membership? - NO", In- Austin Michael J., Lowe, Jane I. (ed.), Controversial Issues in Communities and Organizations, Allyn & Bacon.

שעור 12: גלובליזציה של אסטרטגיות החברה האזרחית ושל מושגיה

פול הוקן (2007), "לבנות מחדש את העולם", Orion Magazin, www.orionmagazine.org/index.php/articles/article/265, רוי ארונדהטי (2004), ארגונים לא ממשלתיים - לטובת מי? הגדה השמאלית, 5.10.2004

שעור 13: סיכום והערכה

קאופמן רוני, גדרון בנימין (2006: 10-28), מיסוד והתמחות המחאה? מאפיינים ומגמות בהקמת ארגונים לשינוי חברתי בישראל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב - המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי.